

De Eraut

voor de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het afdrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: N.Z. Voorburgwal 59-60, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag vóór middags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 16 September 1917. N°. 2069.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 6.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirectieuren enz.
Advertentie: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elk regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van lefdegeven f —.12 per regel.

„Uw zonden als een wolk“.

Ik delg uwe overtredingen uit als eenen nevel, en uw zonden als eenen wolk; keer weder tot Mij, want Ik heb u verlost.
Jesaja 44 : 22.

Het is een aangrijpend beeld, waarin de Almachtige hier zijn profet Jesaiaansprekt, door de zonden van zijn volk met de wolken in den dampkring te vergelijken.

Drieërlei komt hierbij voor. Er kan zijn een gansch heldere hemel, waarin de glans van het licht door geen enkele wolk verduisterd wordt. Hierteegenover staat in de tweede plaats de donkere wolkenmassa, die zich saampakt, als er onweder van omhoog dreigt. En tusschen deze beide staat dan als derde de lichtbewolkte lucht, die de hitte tempert en als in beelden ons toespreekt.

Nu kan in de verhouding van God tot zijn volk, eer de Volcinding intreedt, van een gansch helderen, geheel onbewolkten hemel nog geen sprake zijn. Die volkomen heldere hemel zal eerst heerlijk schitteren kunnen als de nieuwe aarde onder den nieuwen hemel zal volheid zijn.

De keer, die het Evangelie brengt, bestaat dan ook in heel iets anders, en wel daarin, dat de te donkere donderwolven afdrijven, en plaats maken voor een nog altoos gedeekte, maar dan toch doorzichtige lucht boven ons.

Zoolang nog geen genade doorbrak, is het boven ons, en voor het oog onzer ziel, één donkere wolkenmassa, waar geen ander licht doorheen breekt, dan het flitskerend licht van den bliksemlit, die angst in 't hart opwekt, en waarin Gods heiligen toorn ons bedreigt.

Het is dan alles donker om ons heen. Gods toorn dringt op ons aan. En de flitskering van de bliksemlitstraal bestraalt ons met een licht, dat ons niet verheft, maar als nederwerpt in onze onmacht.

Werd het iemand vergund van zijn jonge jaren af grondig bekeerd te zijn, en gunt zijn God 't hem tot de jaren der grijsheid te naderen, dan moet er allengs verandering zijn ingetreden. Dan moet 't blijken, dat zulk een lang gerekt geloofsleven metterdaad *winste* heeft aangebracht.

Dan mag 't niet gebieven zijn zoo als 't in de ure der bekeering was. Dan moet 't voor wie een geestelijk oog heeft, te zien zijn, dat er steeds meer zonde is afgezworen en afgestorven, en dat de gewendheid aan het Heilige steeds meer in de ziel is doorgedrongen.

Just zoo als een wolk zich verdunnen en spreiden kan, zoo dat ze eerst het licht afsluit, maar allengs, en dan steeds prachtige doorlaet, zóó moet het dan ook bij Gods kinderen zijn.

Dan komt wel eerst met het sterven de totale breuke met alle zonden, maar ook in het vóór ons sterven doorworstelde leven is er dan toch opklaring en verheldering van genade genoten, en hieraan dankte de ziel zonde-overwinning, zoals de zonneglans de wolk doet opklaren.

Dr. A. K.

Dit nu spreekt ons daarom zoo toe, omdat de voorstelling, alsof van het oogenblik onzer bekeering af, alle zonde verdwenen ware, in de zielservaring van de geloovigen zoo heel anders uitkomt.

o, Gewisselijk, van Gods zijde bezien, is zelfs van de ure, van het oogenblik onzer wedergeboorte af *alle* schuld te niet gedaan; doch lees en herlees het nu maar in Romeinen VII, hoe zelfs bij een uitverkorene, als de apostel Paulus, de nadering der zonde aanhield. „Ik, ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods!“ Zoo klaar betuigt het dan ook onze Catechismus (vr. 114), „dat ook de allerheiligsten, zoolang ze in dit leven zijn, slechts een klein begin der volle gehoorzaamheid hebben“. Eerst in den dood sterft ook de verstgevoerde alle zonde af. En tot op dit hoog ernstig oogenblik toe, blijft het in ons morgen-gebed en in ons avondgebed: „o, Vader die in de hemelen zijt, vergeef mij mijne schulden“.

Al is dan ook de donkere, zwarte donderwolk afgedreven, en al bestraalt u van Boven het licht der genade, daarom blijven er toch wolken boven u, die den vollen glans onderbreken, en de vraag is nu maar, of die wolken ook na uw bekeering blijven zóó als ze eerst uw leven beheerschten, oftewel dat ze allengs doorzichtiger worden, en als in nevelen zich oplossen.

Immers dit is de heerlijke toezegging, die Gods volk ontving: „Ik delg uwe overtreding uit als een nevel, en uw zonden als een wolk.“

Ook voor u blijft het daarom steeds de zoo ernstige levensvraag, of ook uw zonden zich metterdaad als een nevel en als een doorschijnende wolk verminderen, dan wel of ze ook na uw bekeering en toebrenging bleven voortwoekeren als voorheen.

Van het laatste nu ontvangt, wie nauw

op zichzelf toeziet, maar al te vaak den smartelijken indruk. De groote, eerlijke ongerechtigheden, waaraan men vroeger keer op keer verviel, zijn dan wel ter zijde gezet, maar het teederder zielsleven bleef helaas, vooral door veel verborgen zonden, schier even donker bekleet als voorheen. Nu niet in het grove, maar helaas al te zeer in de teederder plooien van het geloofsleven.

Het is bijna ongelooft, hoe bijna stelselmatig vaak een geloovige tegen de broederlijke ingaat. Dan komt altoos weer het eigen ik naar boven. Hij kan dan van de hoogte van zijn hart maar geen afstand doen. Enkele broeders heeft men dan zeer lief, gelijk men dan ook enkele van Jezus nog geheel afgedoolden opzoekt en nauw aan zich verbindt, maar van een broederlijke, die zich tot *alle* geloovigen uitstrekt, en steeds op zijn hoede is, om een broeder te kwetsen, komt zoo bijna niets uit. De geldzucht speelt in dit voortwoekeren van de oude zonde maar al te vaak de boze rol. En al gaat men ook door voor een o, zoo vroom belijder, het blijft even donker zich in grauwe somberheden boven de ziel saampakken, en het zich alreer verdunnen van de wolken boven ons, om helderder glans van Boven door te laten, moest en kon wel komen, maar het komt niet.

Soms zelfs ontziet zulk een verborgen zondaar onder de geloovigen zich niet, zijn broeder die 't ernstiger opvat van *werkelijkheid* te verdenken. Alleen op 't geloof komt 't immers aan, roept hij dan telkens uit. En nu, aan zijn geloof hapert het niet. Wat zou hem dan ontbreken?

En tegenover dit zelfbedrog van de misleide ziel, staat nu hier de eisch dat als zulke wolken blijven hangen tot aan ons sterven toe, toch die wolken, even als na een onweder, zich spreiden en zich verdunnen zullen, en steeds meer het glanzig licht der genade van Boven zullen doorlaten.

Werd het iemand vergund van zijn jonge jaren af grondig bekeerd te zijn, en gunt zijn God 't hem tot de jaren der grijsheid te naderen, dan moet er allengs verandering zijn ingetreden. Dan moet 't blijken, dat zulk een lang gerekt geloofsleven metterdaad *winste* heeft aangebracht. Dan mag 't niet gebieven zijn zoo als 't in de ure der bekeering was. Dan moet 't voor wie een geestelijk oog heeft, te zien zijn, dat er steeds meer zonde is afgezworen en afgestorven, en dat de gewendheid aan het Heilige steeds meer in de ziel is doorgedrongen.

Just zoo als een wolk zich verdunnen en spreiden kan, zoo dat ze eerst het licht afsluit, maar allengs, en dan steeds prachtige doorlaet, zóó moet het dan ook bij Gods kinderen zijn.

Dan komt wel eerst met het sterven de totale breuke met alle zonden, maar ook in het vóór ons sterven doorworstelde leven is er dan toch opklaring en verheldering van genade genoten, en hieraan dankte de ziel zonde-overwinning, zoals de zonneglans de wolk doet opklaren.

Dr. A. K.

Koolwijken Scholen

In hartelijke dank ontvangen, lett. N. O. P. te de Lier (Z.-H.) f 4, van N. N. te Vinkeveen f 5, van N. N. te M. f 5, van N. N. te Heteren f 5, van den heer K. Visser te Marken f 2.50 gift Unie-Comité.

Dr. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons: Noord-Holland vooruit. Het bewerken van het land ten einde vermeerdering van contributies te verkrijgen, wordt nog steeds en met succes voortgezet.

Het is niet gemakkelijk een algemeene regel aan te geven. Sommige streken als de provincie Groningen moeten provinciaal, andere waarbij ook Noord-Holland, worden meer in afdeelingen bewerkt worden. West-Friesland heeft niet met het Goot en beide streken hebben geen gemeenschap met de Haarlemmermeer.

Maar bij alle bewaking komt het er op aan de personen te vinden die zich, al is het voor een tijd, met het werk belasten.

Soms werden plaatsen door een enkelen maar beter bewerkt dan andere waar de comitésleden de actie bijna alleen met hun naam steunden.

In de Haarlemmermeer werd een Comité tot verlevendiging van de belangstelling voor de Vrije Universiteit opgericht, en het succes was verbaasend.

Nog zijn pas de eerste berichten ontvangen en nu reeds kon een belangrijke vooruitgang worden geboekt. In Albenes verhoogde de contributie met f 62.50, in Nieuw Vennep met f 209.50, in Hoofddorp (zeer voorloepig) met

f 32.—, samen dus een verhooging van ruim f 300.—.

Nog maar een begin van de actie want Aalsmeer, Halfweg (Oostzijde), Sloten en Sloterweg en Vijfhuizen zijn nog niet, of pas begonnen, zoodat zeker nog op het dubbele van de reeds verkregen verhooging mag worden gerekend.

Generale Synode der Gereformeerde Kerken.

Dinsdag, 28 Augustus.

Namiddagvergadering.

Præses heropent de vergadering ten 1 ure en laat zingen Psalm 86. In het persconferentie worden benoemd de predikanten Elahove, Meijster en Renkema.

De secties worden geconstitueerd.

In sectie 1 worden benoemd de predikanten: Aalders, Elzenga, Van der Mannik en Teerink met de ouderlingen: Bekking, Kortlang, Koster, Wameling en Van Zanten, met de hoogleraren Bavinck en Ridderbos als praadviseerende leden.

In sectie 2: de predikanten Breukelaar, Hanis, Meyering, Klarhamer, de ouderlingen, Hoogendam, Van Muiswinkel, Smitt, Ubbens, Van der Valk, en de hoogleraren Hockstra, Honig, Da. Dijkstra en Da. Van Dijk als praadviseerende leden.

In sectie 3: de predikanten Bosch, Dijk, Goudappel, Van der Veen en de ouderlingen Both, Chardon, Den Hartogh, Mulder, Oberman, met den hoogleraar Kuyper en Da. Renkema als praadviseerende leden.

In sectie 4: de predikanten Bos, Goris, Greydanus, Sluyter, de ouderlingen Honig, Knol, Rooijen, Verra en Van Zeggelaar, met de hoogleraren Bouwman en Van Gelderen en Da. Van der Velden als praadviseerende leden.

In sectie 5 de pred. Bouma, Damsma, Impa, Laman, en de ouderlingen Beuvel, Donner, Bringa, Prins, met de hoogleraren Grosheide en Lindboom als praadviseerende leden.

De vergaderingen der secties zullen heidenmiddag aanvangen en morgen den geheelen dag worden voortgezet; de openbare zitting zal Donderdagmorgen weder aanvangen.

Voorlezen wordt een schrijven van Prof. L. Lindboom, waarin Z. Hoogel, ontzag als hoogleraar vraagt tegen het einde van het looppend schooljaar en de Kerken dankt voor het vertrouwen, hem gedurende zoveel jaren geschenken in zijn gewichtigen arbeid.

Dr. Donner leest daarna voor het Verslag van Curatoren der Theol. School, waarbij beracht wordt het overlijden van den Curator Da. Hockstra. In diens plaats is benoemd Dr. Keyzer. In de plaats van Dr. de Moor wegens diens vertrek naar Amsterdam, Da. Floos van Amstel. Curatoren ondersteunen voorts de aanvraag om emeritaat van Prof. Lindboom, onder dankzegging voor Z. Hoogel's langdurigen en gewichtigen arbeid en bevelen de vervulling der komende vacature bij de Synode aan.

Nog herinneren Curatoren aan het afsterven van den emeritus-hoogleraar M. Noordtry.

De financiële toestand der Theol. School is alleszins bevredigend. Voorgesteld wordt de gebouwen der Theol. School te verbeteren en uit te breiden. Omtrent de finantien en het Studiefonds worden bijzondere mededeelingen gedaan, alsmede betreffende *De Basuin*.

Nadat gezongen is Psalm 84: 4 gaat de Praeses voor in dankgebed en gaat de Synode in secties.

Derde zitting op Donderdagmorgen 30 Aug.

De Voorzitter opent de vergadering, laat zingen Ps. 99: 1 en gaat na het lezen van Ps. 99 voor in gebed. De notulen van Dinsdag j.l. worden gelezen.

De Generale Synode besluit de volgende noodiging aan al de Gereformeerde Kerken te zenden:

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, in Rotterdam samenvoegd, met dankbaarheid gedenkende aan wat de Heere God aan Zijne kerken in Nederland vóór 25 jaar gedaan heeft in de samenvloeiing van de Gereformeerde Kerken van de formaties van 1834 en 1886, en aan wat Hij sinds dien tijd in de samenleving der kerken in Zijne groote genade tot eere Zijns Naams heeft willen tot stand brengen door den arbeid der kerken,

noodigt al deze kerken uit zoover zij zulks niet reeds deden, deze daden des Heeren met verootmoediging in dankzegging en gebed te gedenken op Zondag 9 September 1917.

Dr. Aalders rapporteert in zake A 1 en 2. Volgens advies der Commissie neemt de Generale Synode deze conclusien aan:

10. dat ze van oordeel is, bij dezen stand van zaken tot een nieuwe verdeling of euse herziening niet zelve het initiatief te moeten nemen,

20. maar dat ze het wenschelijk acht, dat deskundigen binnen den kring van de Gereformeerde Kerken, zoo mogelijk in overleg met elkander, den voor deze zaak noodigen voorbereid ter hand nemen of voortzetten.

30. aan de Deputaten voor de correspondentie met de buitenlandsche kerken op te dragen, van haar besluit in dezen mededeeling te doen aan de met onze kerken in correspondentie staande Nederlandsch sprekende kerken.

Da. Teerink doet voorlezing over punt B. (Theol. School, Rapport van Curatoren).

De Commissie adviseert:

a. De Synode verleen aan Prof. L. Lindboom op zijn verzoek, onder dankbetuiging, eervol ontzag als hoogleraar aan de Theologische school te Kampen. Aan te nemen.

b. Het bepalen van den datum waarop dat

ontslag zal ingaan aan het Curatorium in overleg met Prof. Lindboom over te laten.

c. Het geheele rapport der Curatoren goed te keuren en hun dank te zeggen voor al de bemoeienissen in zake de Theologische School, met toebidding van 't Heeren tegen over hun verdere arbeid in dezen. Aldus wordt besloten.

De Voorzitter stelt met dit besluit Prof. Lindboom op hartelijke wijze in kennis, hem dankende voor wat hij zoo vele jaren met zoveel toewijding des harten en immer jeugdige kracht als hoogleraar voor de Kerken gedaan heeft, en verzoekt daarna hem toe te zingen Ps. 121: 1.

Prof. Lindboom dankt daarop de Synode met een enkel woord.

Dezelfde afgevaardigde rapporteert omtrent het Reglement der Theol. School, in zake Art. 13 daarvan, om de volgende wijziging aan te brengen: Van het afleggen van het admissie-examen en van het praedepotentiaal examen kunnen geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld, personen, die bewijs vertoonen, dat zij elders, in Nederland of in het buitenland, een daarmede gelijkstaande examen met goed gevolg hebben afgelegd. Als zulke examens worden beschouwd: a. de overeenkomstige examens aan de Rijks-Universiteiten in Nederland, de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam en de Vrije Universiteit te Amsterdam en b. zonder examina, die bij afzonderlijk besluit van het College van Hoogleraren onder goedkeuring van het Curatorium, als zodanig worden aangenomen. — Aldus besloten.

Eveneens adviseert Da. Teerink namens zijne commissie de voorgestelde veranderingen in de pensioenregeling van Hoogleraren aan te nemen. — Aldus besloten.

Nog geeft Da. Teerink advies inzake verbouwing der Theol. School.

De Synode verleent machtiging aan het Curatorium tot het doen verbouwen van het oudste gedeelte van het schoolgebouw, overlatende aan zijn prudentie, in overleg met het College van Hoogleraren de vaststelling der plannen, en den tijd en de wijze van uitvoering.

Dr. Kortlang rapporteert over punt f C. (Rapport van Deputaten voor het verband met de Theol. Faculteit).

De Commissie stelt voor: a. Deputaten dank te zeggen voor hunnen arbeid en hen te dechargeren wat aangaat het beheer der hun toegestane gelden; b. aan de te benoemen Deputaten weder een crediet te verleen van f 600. — Aldus besloten.

Nu volgt Rapport en advies over D. 1, van het Agendum (en van het daar bedoelde Rapport hoofd 19 sub. 21, over: het schrijven van Utrecht inzake het toekomen op Zondag enz., uitgebracht door Da. van Dijk (Keboemen).

De Commissie stelt der Synode voor uit te spreken:

10. Dat de vraag van de Kerk van Utrecht of Chinesece toekohouders, die bekend zijn met 't Christendom en begeerte hebben om den (Chr.) doop te ontvangen, wel in de gemeenschap der Kerk kunnen worden opgenomen, zonder daarom verplicht te zijn des Zondags hunne winks te sluiten, in 't algemeen genomen ontkennend moet worden beantwoord.

20. Dat bij de toepassing van dezen regel ieder bijzonder geval op zichzelf dient te worden beoordeeld. — Aangenomen.

Br. Hoogenkamp rapporteert over D. 1 (191 b. Zondagsrapport). De conclusie is den Deputaten voor de Zending dank te zeggen voor hun financieel beheer. Aldus besluit de Synode.

Prof. Honing behandelt punt D II bladz. 4, punt 20 op bladz. 52 van het Zondagsrapport, „Uitbreiding van den Zondagsarbeid in de Buiten- bezittingen“.

Aangenomen wordt deze conclusie:

De Synode, hoewel toejuichende de gedachte, dat door een machtige Zondagsactie der antislavische volken van den O.-Indischen Archipel, alcer ook daar de Islam doordringt, voor het Evangelie mochten gewonnen worden;

doch van oordeel, dat zulk een ondernemen de krachten van de Gereformeerde Kerken, bij al hetgeen op Java en Soemba reeds voor hare rekening kwam en niet mag worden prijsgegeven, thans verre te boven gaat en dat ook op eene gemeenschappelijke actie met andere Zondagscorporaties voor dit doel al heel weinig nict is;

daarbij overwegende, dat ook in dezen wel dient gelet op de leidingen des Heeren, die ons in de laatste jaren het spoor hebben getekend, en wij, dit spoor volgende, de uitkomst met biddend vertrouwen in Gods hand hebben over te geven;

sprekt als haar oordeel uit:

a. dat het Zondagswerk zoowel op Midden-Java als op Soemba behoort gehandhaafd te blijven en met kracht te worden voortgezet;

b. dat van eene nieuwe Zondagsactie, hoewel gewenscht, vooreerst moet worden afgezien, doch

c. dat, wanneer zich daartoe de gelegenheid voordoe, het bezetten van eenig terrein in de Buiten-bezittingen, door haar niet zal worden gekeerd, maar veelmeer met vreugde begroet, weshalve zij aan de nieuw te benoemen deputen voor de Zending opdraagt, om, wanneer naar hun oordeel die mogelijkheid zich mocht voordoen, daarop de aandacht van de Synode te vestigen.

Dr. Hanis doet voorlezing van het rapport inzake subsidie aan den Zondagsstudie raad.

De Commissie stelt voor, a. om zoo noodig weeten te verleen aan den Zondagsstudie raad, b. niet hooger dan f 100. Dezelfde rapporteert over punt D, (bladz. 52 no. 22 van het Zondagsrapport) inzake het stellen van eenigen

algemeenen regel waarnaar gehandeld moet worden indien de instelling van het ambt van dienaar des Woords (op het Zendingsterrein) noodzakelijk wordt geacht door een of meer zedende kerken; besluit de Synode:

10. Deze belangrijke aangelegenheid nu niet in behandeling te nemen; en

20. Aan de nieuw te benoemen deputaten op te dragen om over deze zaak een praadvies op te stellen voor de volgende generale Synode en daartoe vooraf ook in te winnen het oordeel over deze geheele materie zoowel van de miss. dienaren in Indië, als van de inlandsche kerken op Java en Soemba en voorts over punt D (bladz. 50 no. 19-40. van het Zondagsrapport.

De Synode besluit:

10. als sommige plaatsen naar art. 2 der Zendingssorde aan te wijzen: Tilatjat, Maos, Soempien, Parakan, Salaman en Sejang en 20. aan de nieuw te benoemen deputaten op te dragen om, nits met advies van de Algemeene Vergadering van miss. arbeiders in Indië, ook eenig ander terrein toe te kennen aan eene zedende Kerk die dat begeert.

Nog rapporteert Dr. Hanis inzake het Zendingssblad. De opslag is gekommen boven de 50.000 exemplaren. Voordeelig saldo voor de Zending f 24000.

Redacteurs zijn nu: Da. H. Dijkstra en Dr. J. Hanis. Commissie van Toezicht: Da. W. Breukelaar en Da. Renkema. Uitgeverster „Vada“, Wageningen.

Inzake het Zendingssblad wordt besloten: a. Aan de redactie van het Zendingssblad, aan de Commissie van Toezicht op de uitgave en aan de uitgeverster „Vada“ haren dank te betuigen; b. om de deputaten voor de Zending voor hun arbeid aan het Zendingssblad te dechargeren;

c. om aan de nieuw te benoemen deputaten de verdere uitgave van het Zendingssblad toe te vertrouwen;

d. om hun tevens op te dragen, in overleg met Da. H. Dijkstra, te regelen de plaats van het deel der Zendingssbibliotheek dat thans onder zijn berusting is; en

e. om hun volmacht te geven tot het aankopen van enkele werken van Da. Dijkstra voor de Zendingssbibliotheek.

Ten slotte bracht in deze zitting Prof. J. Jäger, die met Da. M. Uytendoude de Oud-Geref. Kerken in Benthem en in Oost-Friesland vertegenwoordigde, de hartelijke zustergroeten der Kerken over, en deelde belangwekkende bijzonderheden mede over den invloed van den oorlog op deze gemeenten. Door Gods goedheid mochten tot dusver nog alle predikanten hun arbeid blijven voortzetten. Een Theol. candidaat en twee Theol. studenten waren voor den oorlogsdienst opgeroepen. Een student is geneueveld, de ander wordt vermist.

Prof. Bouwman beantwoordde den spreker namens de Synode.

(Wordt vervolgd).

Buitenland.

N. Amerika. Bill Sunday's prediking

Wij deelden reeds mede hoe de bekende Evangelist zich bij zijn campagne in New-York, die tien weken duurde, uittiet over den oorlog. Gelukkig dat hij ook andere dingen heeft ten gehore gebracht. Wij willen omtrent zijn prediking in de voornaamste stad van de Vereenigde Staten nóg het volgende mededeelen:

Zoodra als Sunday op de eerste avondsamenvoering, gehouden op 8 April, zich vertoonde, werd hij luidte toegejuicht. Zijn gehoor applaudeerde ook toen hij er op aandrong, dat het Christelijk leven meer zijn zou dan een vorm; het moest voortspuiten uit persoonlijke toewijding aan God.

Hij werd toegejuicht toen zijn eerste woorden luiden: „Ik bemerk dat hij hetzelfde warme, geestdriftige gezelschap gebleven zijt, dat hij waart toen gij op de tribune of op het bleekveld zat, als ik op het oude Polsterrein speelde.“

Het kwam er niet op aan of iemand bij de eene of andere partij behoorde. Als hij goed speelde kreeg hij een warmen handdruk.

De avondsamenvoering werd geopend met de woorden: „Uit hetgeen ik gehoord had meende ik te moeten afzien, dat New-York koud en kritisch zijn zou, en dat het er van houd iemand met scheele oogen aan te zien. Ik preek nu al twintig jaar en ik zag nooit een stad met zoveel levenskracht, gemer, tabak en peper als het lieve oude New-York.“ Het gehoor juichte ook dit toe, onbewust dat Sunday hetzelfde zegt in elke stad waarin hij optreedt. Maar de menigte was er voor bewerk, om den spreker met welwillendheid te ontvangen. Een van de methoden van Sunday is om allerlei handelingen te laten plaats grijpen, die het gehoor bezig houden tot de hoofdmass komt. Daarvoor doet de heer Rodchaever dienst, welke optreedt als leider van het koor (dat bij de opening der meetings uit 1000 man bestond) zanger en trombonist, een man die de „crowd psychology“ goed verstaat, m. a. w. die weet wat men doen moet om een groote menigte daar te brengen, waar men haar hebben wil.

De heer Rodchaever, een geest man van den leeftijd, gekleed in zwart met witte riem, was op zijn plaats.

De menigte was zeer groot en de menigte voor den dank te zullen te betalen. Daarna moest het koor met de vergadering het gezang: Kom, o Almachtige Koning! aanheffen. Het

